

CRÈDITS FOTOGRÀFICS

Les imatges que no apareixen en la present llista de crèdits -i que majoritàriament corresponen a fotografies d'autors de *l'Anuari*- han estat cedides per ells/es mateixos o pertanyen al fons de CIDOB.

Fotografia de la coberta

Composició original creada per Joan Antoni Balcells a partir de la fotografia d'Isai Sánchez, «Foto de hoja», juny de 2018.
<https://unsplash.com/photos/HI5ykR0fXw0>

Pàgina 19

Jen Theodore, «Pintura abstracta en blanco y negro», gener de 2020.
<https://unsplash.com/es/fotos/aWmQE4CvXK0>

Pàgina 28

Kelly Sikkema, «Pequeña caja de cartón marrón con asa», desembre de 2019.
<https://unsplash.com/es/fotos/5R5TrsuIaIM>

Pàgina 31

Lee, Russell, «Distributing surplus commodities, St. Johns, Ariz», octubre de 1940.
https://www.flickr.com/photos/library_of_congress/2179124722/in/album-72157603671370361/

Pàgina 32

Charis Tsevis, «Enter de Dragons», febrer de 2015.
<https://www.flickr.com/photos/tsevis/16022935873/>

Pàgina 34

The White House, «US President Joe Biden and General Secretary of the Chinese Communist Party Xi Jinping», novembre de 2022.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:President_Biden_met_with_President_Xi_of_the_PRC_before_the_2022_G20_Bali_Summit.jpg

Pàgina 35

Glsun Mall, «Hombre de chaqueta azul con máscara azul», desembre de 2020.
<https://unsplash.com/es/fotos/WNX6uk-1LV4>

Pàgina 39

Vinicius Marques, «Persona con flor de diente de león blanco», març de 2021.
https://unsplash.com/es/fotos/SF-OG_8QiXk

Pàgines 42-43

Hani Amir, «God's dirty little secret», febrer de 2012.
<https://www.flickr.com/photos/haniamir/6802502731/>

Pàgina 45

The National Guard, «Texas National Guard», octubre de 2018.
<https://www.flickr.com/photos/thenationalguard/44811061124/>

AMISOM Public Information, «Al Shabaab fighters disengage and lay down arms 02», setembre de 2012.
https://www.flickr.com/photos/au_unistphotostream/8019360780/in/album-72157631611377699/

Elvert Barnes, «A participant in the 2021 storming of the United States capitol with Proud Boys and Three Percenter patches», gener de 2021.
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:46.ProudBoys.USSC.WDC.6January2021_\(50810872007\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:46.ProudBoys.USSC.WDC.6January2021_(50810872007).jpg)

Pàgina 48

Ende Gelände, «2022 Zweiter Aktionstag», agost de 2022.
<https://www.flickr.com/photos/133937251@N05/52292389465/in/album-72177720301257626/>

Pàgina 53

Alexander Gerst, «Staring down a hurricane», setembre de 2018.
https://www.flickr.com/photos/astro_alex/44636242351/in/album-72157701251056435/

Pàgina 55

Aslihan Altin, «Árboles verdes cerca del edificio de hormigón marrón durante el día», setembre de 2020.
<https://unsplash.com/es/fotos/v17xPpUKrBY>

Pàgina 56

Ehimetalor Akhere Unuabona, «Hombre de camisa amarilla y azul con correa azul y blanca», octubre de 2020.
<https://unsplash.com/es/fotos/nDBDh32ybgY>

Conceptphoto.info, «Frankfurt saves water», agost de 2022.
<https://www.flickr.com/photos/7c0/52271146292/>

Pàgina 59

BMW Foundation, «COP27: Panel Discussion “Fostering North-South Cooperation to Advance Climate Change Adaptation”», novembre de 2022.
<https://www.flickr.com/photos/bmwstiftung/52487966676/in/album-72177720303534470/>

UNclimatechange, «UNFCCC COP27_17Nov22_UNSG COPPresidentStakeout_KiaraWorth-6», novembre de 2022.
<https://www.flickr.com/photos/unfccc/52506646425/in/album-72177720303758680/>

Pàgina 68

Heinrich-Böll-Stiftung, «Carlos Lopes-Monopoly in Africa», maig de 2017.
[https://es.wikipedia.org/wiki/Carlos_Lopes_%28economista%29#/media/Archivo:Carlos_Lopes_-_Monopoly_in_Africa?_Investment_and_sustainable_development_Heinrich_Boell_Foundation_\(35033125562\)_cropped.jpg](https://es.wikipedia.org/wiki/Carlos_Lopes_%28economista%29#/media/Archivo:Carlos_Lopes_-_Monopoly_in_Africa?_Investment_and_sustainable_development_Heinrich_Boell_Foundation_(35033125562)_cropped.jpg)

Pàgina 71

Chukwumerije Okereke personal website, «Foto de perfil», setembre de 2023.
<https://chukwumerije.com/>

Pàgina 80

EU Health - #HealthUnion, «The #EU added-value on #health - interview with our Director Xavier Prats Monné», juny de 2017.
https://twitter.com/eu_health/status/872050762767007744?lang=ca

Pàgina 85

Brookings Institution, «Personal profile of Samantha Gross», setembre de 2023.
<https://www.brookings.edu/people/samantha-gross/>

Pàgina 98

Thenounproject.com, «Image# 5706529», abril de 2023.
<https://thenounproject.com/icon/save-earth-5706529/>

Pàgina 100

S Mcshane, «Arena marrón con hierba verde», setembre de 2020.
<https://unsplash.com/es/fotos/cePAK9uCseE>

Pàgina 103

Michael Dziedzic, «Señal de prohibido el paso», desembre de 2018.
<https://unsplash.com/es/fotos/8FNIGD-00K4>

Pàgines 104-105

Clem Onojeghuo, «Hombre vestido con una túnica sherwani blanca junto a un grafiti», febrer de 2017.
<https://unsplash.com/es/fotos/YBboh5nH1VO>

David Geitgey Sierralupe, «Post Insurrection Trump Rally», gener de 2021.
<https://www.flickr.com/photos/sierralupe/50822592208/in/album-72157717828775586/>

Pàgina 109

愚木混株 cdd20, «Un grupo de cruces rojas sobre una superficie negra», noviembre de 2021.

<https://unsplash.com/es/fotos/MYwtNqVjC7o>

Pàgina 113

Rafael Edwards, «Democracia decepcionada», desembre de 2019.

<https://www.flickr.com/photos/rafa2010/49159047877/in/album-72157712031431807/>

Pàgina 115

Raymondclarkeimages, «One I Or Two», gener de 2018.

<https://www.flickr.com/photos/rclarkeimages/39539791822/>

Pàgina 117

U.S. Institute of Peace, «Walla art», agost de 2016.

<https://www.flickr.com/photos/usipeace/29345981895/>

Pàgina 119

Rasande Tyskar, «G20 Hamburg Protest», juny de 2017.

<https://www.flickr.com/photos/rasande/35253764762/>

Pàgina 121

Stormseeker, «Una persona se ahoga bajo el agua», juliol de 2017.

<https://unsplash.com/es/fotos/rX12B5uX7QM>

Pàgines 124-125

David Goehring, «Patriotism», juliol de 2016.

<https://www.flickr.com/photos/carbonnyc/28106398621/>

Pàgina 126

Kremlin.ru, «President of the Russian Federation Vladimir Putin during the address “On the conduct of a special military

operation”», febrer de 2022.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vladimir_Putin_%282022-02-24%29.jpg#/

European People's Party, «Viktor Orbán, EPP Political Assembly, 20 March 2019», març de 2019.

https://es.wikipedia.org/wiki/Viktor_Orb%C3%A1n#/

Palácio do Planalto, «Encontro com o Primeiro-Ministro da República da Índia, Narendra Modi», març de 2023.

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Narendra_Modi_at_the_49th_G7_summit#/

Pàgina 127

Presidency of Azerbaijan, «President of Azerbaijan Ilham Aliyev with President Recep Tayyip Erdoğan, Ankara, Türkiye», març de 2023.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:President_Recep_Tayyip_Erdo%C4%9Fan_1_%28cropped_2%29.jpg

Cancillería d'Ecuador, «Daniel Ortega, Presidente de Nicaragua recibió a la delegación del Ecuador encabezada por el Canciller Ricardo Patiño», agost de 2013.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Daniel_Ortega_\(cropped\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Daniel_Ortega_(cropped).jpg)

Office of the White House (Amanda Lucidon), «Idriss Déby Itno, President of the Republic of Chad», agost de 2014.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Idriss_D%C3%A9by_at_the_White_House_in_2014.jpg

Pàgina 131

Felix Wiebrecht personal website, «About», setembre de 2023.

<https://www.felixwiebrecht.com/>

Pàgina 134

Max Planck Institute for Social Anthropology, «Self as Method: Thinking Through China and the World», octubre de 2021.

Youtube: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=zIHscfpQxo4>

Pàgina 158

UN Geneva (Jean Marc Ferré), «Maria Ressa, Vice-Chair of the IGF Leadership Panel, 2021 Nobel Peace Prize Laureate interviewe by UNTV in the United Nations in Geneva. 14 July 2023», julio de 2023.

<https://www.flickr.com/photos/unisgeneva/53044199022/>

Pàgina 172

Thenounproject.com, «Image# 2680225», maig de 2019.

<https://thenounproject.com/icon/democracy-2680225/>

Pàgina 174

CINEMUDOLANDIA, «METRÓPOLIS (1927) Película Completa Español», setembre de 2023.

<https://www.youtube.com/watch?v=wfnWhGRoOTE&t=4906s>

Pàgina 177

Wilbur Wright/Orville Wright, «Wilbur Wright after unsuccessful flight trial», desembre de 1903.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wilbur_Wright_after_unsuccessful_flight_trial.jpg

Pàgina 179

Wikipedia commons, «Neil Armstrong in Gemini G-2C training suit», setembre de 2023.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/02/Neil_Armstrong_in_Gemini_G-2C_training_suit.jpg

Pàgina 181

Uriel Soberanes, «Hombre con Sony PlayStation VR», agost de 2018.

<https://unsplash.com/es/fotos/hombre-con-sony-playstation-vr-MxVkWpIJALs>

Pàgina 186

Composició original creada per Joan Antoni Balcells a partir de les següents fotografies: James Bremer, «Un pequeño erizo camina por la hierba», juliol de 2021.

<https://unsplash.com/es/fotos/K3Zk5ZLPZsw;>

Chris Henry, «Zorro marrón sobre hierba verde durante el día», març de 2020.

<https://unsplash.com/es/fotos/oCxaclJklOI>

Pàgina 190

Gerry Balding, «Mad Bankers», juny de 2011.

<https://www.flickr.com/photos/8929612@N04/5814575589/>

BP Miller, «Mujer en hiyab blanco y negro», juliol de 2021.

<https://unsplash.com/es/fotos/pNpYJGz9-us>

Ev, «Hombre con chaqueta verde y gris», desembre de 2018.

<https://unsplash.com/es/fotos/O01eKWuXCbo>

Stephen and Helen Jones, «Esplanade - COP26 Coalition Rally», novembre de 2021.

<https://www.flickr.com/photos/dorsetbays/51662238894>

Pàgina 195

Tim Mossholder, «Hombre con capucha gris y pantalón negro sosteniendo una caja de cartón marrón», novembre de 2020.

<https://unsplash.com/es/fotos/xDwEa2kaeJA>

U.S. Government Image, «U.S. President Donald Trump at the 101st American

Farm Bureau Federation (AFBF) Annual Convention», gener de 2020.
<https://www.rawpixel.com/image/3307243/free-photo-image-accessory-apparel-audience>

Stefan Funke, «Whack a banker», juliol de 2011.
<https://www.flickr.com/photos/bundy/5900615128/>

Mika Baumeister, «Persona con pancarta naranja y negra», juliol de 2019.
<https://unsplash.com/es/fotos/9fJidQI2o-s>

Pàgina 201

Ant & Carrie Coleman, «Phone», gener de 2008.
<https://www.flickr.com/photos/antcaz/2178147322/>

Pàgina 204

U.S. Department of State, «Dean G. Acheson, U.S. Secretary of State», març de 2008.
<https://www.flickr.com/photos/9364837@N06/2378493712>

Harris & Ewing, «American diplomat and political scientist George F. Kennan (1904-2005)», gener de 2013.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_F._Kennan_1947.jpg

US Army, «General of the Army George Catlett Marshall, Chief of Staff. U.S. Army, 1 September 1939-18 November 1945», desembre de 2018.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_Catlett_Marshall,_general_of_the_US_army.jpg

United States Department of State, «Portrait of Julianne Smith, U.S Permanent Representative to the North Atlantic Treaty Organization under President Biden», desembre de 2021.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Julianne_Smith,_NATO_Ambassador.jpg

JoAnne Sorrentino, «Dr. Mara E. Karlin, PTDO Deputy Under Secretary of Defense for Policy», agost de 2021.
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mara_E._Karlin_\(3\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mara_E._Karlin_(3).jpg)

Pàgines 208-209

RosieTulips, «DSC08587. Getting a tour of the NY Stock Exchange», desembre de 2014.
<https://www.flickr.com/photos/rosietulips/15791861930/>

Pàgina 218

McGeorge School of Law, «Picture of Omar Dajani», abril de 2023.
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=940356607136717&set=a.876294403542938>

Pàgina 236

Brookings Institution, «Ana Revenga, foto de perfil», setembre de 2023.
<https://www.brookings.edu/people/ana-revenga/>

Coordinació

Francesc Fàbregues
Oriol Farrés

Consell de Redacció

Pol Morillas
Anna Busquets
Carme Colomina
Blanca Garcés Mascareñas
Elisabet Mañé
Cristina Serrano

Investigadors participants

Anna Ayuso
Pol Bargués
Moussa Bourekba
Agustí Fernández de Losada
Marta Galceran-Vercher
Ricardo Martínez

Documentació

Sílvia Serrano

Col·laboradors dels Annexes

Nagore Gatell

Traduccions

Maria Gené
Yago Mellado
Marta Roigé
Josep Sarret

Disseny i maquetació

Joan Antoni Balcells

Correcció

David Noguera

Comunicació i difusió

Esther Masclans
Cristina Serrano

Impressió

QP Print Global Services

Distribució

Edicions Bellaterra

ISSN: 2938-5466 (edició impresa)

E-ISSN: 2938-5474

ISBN: 978-84-18977-17-6

Dipòsit legal: B 21036-2023

Edició octubre de 2023

Les opinions expressades a l'*Anuari Internacional CIDOB*
són de responsabilitat exclusiva dels autors/es
i poden no coincidir amb les de CIDOB

CIDOB

BARCELONA
CENTRE FOR
INTERNATIONAL
AFFAIRS

CIDOB és un centre d'investigació en relacions internacionals que, en base a criteris d'excel·lència i rellevància, té com a objectiu l'anàlisi de les qüestions globals que afecten les dinàmiques polítiques, socials i la governança, des de l'àmbit internacional al local

Web de l'Anuari

www.anuariocidob.org
www.cidobyearbook.org

Web de CIDOB

www.cidob.org

Facebook

CIDOB Barcelona

Twitter

@CidobBarcelona

CIDOB
Barcelona Centre for
International Affairs
Elisabets 12, 08001
Barcelona
(34) 93-3026495
cidob@cidob.org

ORGANITZACIÓ

Línies temàtiques i geogràfiques	Geopolítica global i seguretat Migracions Ciutats i metròpolis globals Desenvolupament sostenible Europa El Gran Mediterrani Amèrica Llatina i espai Atlàntic Altres regions d'interès
Publicacions	Revista CIDOB d'Afers Internacionals Notes Internacionals CIDOB Opinion CIDOB Monografies CIDOB Briefings CIDOB Report Documents CIDOB
President	Antoni Segura i Mas
Director	Pol Morillas Bassetas
President d'honor	Javier Solana Madariaga

Patrons **Generalitat de Catalunya**

 Diputació Barcelona

 AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona

 Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya

Roger Albinyana
Jordi Bacaria
Aurora Catà
Alejandro Colldefors
Gabriel Colomé
Mercè Conesa
Antón Costas
Dolors Folch
Jacint Jordana
Marta Lacambra
Pastora Martínez
Albert Roca
Felip Roca
Anna Terrón
Lluís Torner
Joan Manuel Tresserras

Aquesta revista és membre de:

Aquesta revista ha rebut un ajut a l'edició, del Ministerio de Cultura y Deporte

CIDOB
BARCELONA
CENTRE FOR
INTERNATIONAL
AFFAIRS

50
years